

Overwinning met bittere bijmaak

door Carla van Baalen – 10/09/05, 00:00

Het rechterlijk verbod op subsidie voor de SGP lijkt winst. Maar het tast wel de vrijheid van godsdienst en meningsuiting aan. En het is verkeerd onze verdraagzaamheid op te offeren uit angst voor een eventuele moslimpartij.

De rechtbank in Den Haag heeft afgelopen woensdag bepaald dat de overheid haar subsidie aan de SGP moet staken omdat deze partij vrouwen discrimineert. Als vrouw die in haar leven dankbaar gebruik heeft gemaakt van de door en voor vrouwen verworven rechten, zou ik verheugd moeten zijn over deze uitspraak. Maar toch wringt er iets.

Artikel 1 van de Grondwet zegt dat discriminatie (wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, enz.) is verboden. Artikel 6 van de Grondwet bepaalt dat iedereen het recht heeft zijn godsdienst te belijden en volgens artikel 7 is iedereen vrij zijn mening te uiten; beide artikelen worden overigens ingeperkt door de niet onbelangrijke toevoeging: behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet. Het is natuurlijk allang bekend dat deze grondrechten onderling op gespannen voet staan.

De Haagse rechtbank baseert zich bij zijn uitspraak op het Vrouwenverdrag van de Verenigde Naties, dat Nederland eind jaren tachtig heeft geratificeerd. Het verdrag bepaalt dat aangesloten landen zich verplichten tot het nemen van maatregelen om discriminatie van vrouwen in het politieke en openbare leven uit te bannen. Aangezien de SGP vrouwen uitsluit van volwaardig lidmaatschap van de partij en daarmee van het passieve kiesrecht (vrouwen kunnen zich dus niet voor de SGP laten kiezen in gemeenteraad of parlement), is zij een discriminerende partij. De overheid zou dit moeten bestrijden, maar in plaats daarvan ondersteunt zij de SGP financieel. Vandaar de uitspraak van de rechter dat de staat moet stoppen met die subsidiëring.

Discrimineert de SGP? Naast de rechtbank zullen ook vrijwel al degenen die niet tot haar achterban behoren, deze vraag bevestigend beantwoorden. Doordat vrouwen binnen de partij niet volwaardig meetellen alleen het buitengewoon lidmaatschap staat voor hen open hebben zij duidelijk minder politieke mogelijkheden dan mannen. Bestuursleden van het proefprocessenfonds Clara Wichmann spreken zelfs van vrouwenonderdrukking. (Trouw, 7 juni) .

Een meerderheid van de SGP-achterban (mannen én vrouwen) denkt daar echter heel anders over. Zij ontkent niet dat de Staatkundig Gereformeerden een onderscheid maken tussen de geslachten, maar dat is nog niet hetzelfde als discriminatie. Op grond van de Bijbel is men ervan overtuigd dat vrouwen en mannen in het leven nu eenmaal verschillende opdrachten hebben te vervullen. Of, zoals SGP-voorman Van der Vlies het formuleert: Wij geloven dat de mens man en vrouw door God is geschapen. Ieder met eigen mogelijkheden. We hebben de roeping elkaar aan te vullen. Regeren, besturen en wat dies meer zij, is opgedragen aan de man. De vrouw heeft andere taken.

Volgens Van Dale betekent discriminatie: verwerpende onderscheiding, achterstelling, negatieve beoordeling en behandeling van iets, iemand of een groep op grond van bepaalde, niet ter zake doende kenmerken als ras, huidskleur, sekse, gaardheid e.d. De SGP-aanhang zal aanvoeren dat de partij onderscheid maakt op gronden die juist wél ter zake doen; de tegenstanders zullen volhouden dat sekse een grond is die er in de politiek niet toe mag doen. De Haagse rechtbank heeft

(vooral nog) het laatste gezaghebbende woord in deze kwestie gesproken en heeft bepaald dat er inderdaad sprake is van discriminatie. Dat SGP-vrouwen dat zelf niet als zodanig ervaren, doet verder niet ter zake.

Maar hoe zit het dan met de vrijheid van godsdienst en de vrijheid van meningsuiting? Vanuit hun religieuze overtuiging dragen de SGPers hun politieke visie op de maatschappij in de Tweede Kamer uit. Deze vrijheid is nu onmiskenbaar aangetast. Door immers te stellen, zoals de Haagse rechtbank deed, dat de partij discrimineert en daarom geen recht heeft op reguliere overheidssubsidie, is de SGP tot een tweederangspartij met een pariastatus geworden (Trouw, 8 september). Het is voor het eerst dat een politieke partij en wel de oudste van Nederland (opgericht in 1918) het recht op financiële overheidssteun wordt ontzegd.

In Nederland was verdraagzaamheid jegens andersdenkenden en minderheden altijd een groot goed. Gaan we die nu, anno 2005, opofferen? Uit angst, bijvoorbeeld voor een toekomstige moslimpartij met ons onwelgevallige maatschappelijke standpunten? Dat lijkt mij niet de goede weg. Zolang een politieke partij het recht van bestaan wordt toegekend, moet zij door de overheid worden behandeld als alle andere partijen. En dat wil dus onder meer zeggen dat zij aanspraak moet kunnen maken op de algemeen geldende subsidiëring. Anders stelt de overheid de partij achter bij de andere rechtmatig bestaande partijen en discrimineert zij dus op haar beurt.

De Nederlandse overheid zou er goed aan doen de huidige praktijk te handhaven. Wie het hartgrondig oneens is met de standpunten die de SGP uitdraagt, heeft vele middelen tot zijn beschikking om die te bestrijden: debat en discussie, binnen en buiten het parlement. Maar het (laten) dichtdraaien van de subsidiekraan voor een wettige partij die niet oproept tot haat of geweld jegens anderen en slechts gebruik maakt van het grondrecht op vrije meningsuiting is geen fraai strijdmiddel. In die zin heeft de overwinning van Clara Wichmann een bittere bijmaak.